

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za trisopno petit-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Drag. Strucelj. — Tiska in zalaga „Gor. tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Jos. Krmpotić).

O gojitvi značajev.

(Govoril pri zborovanju učiteljske „Zaveze“ v Opatiji dne 20. avgusta l. 1896. g. Fr. Praprotnik).

(Nad. evanje.)

Prvo odgojo dobi otrok v očetovi hiši, roditelji so torej prvi in najimenitnejši odgojitelji otrok. Vsa druga odgoja in bodi se tako izvrstna in dobro premišljena, nima toliko upliva, ne toliko moči, nego odgoja v očetovi hiši. Znano je, da otroci po roditeljih pridedujejo celo nekatere telesne znake, toliko bolj pa se privadijo vsega, kar vidijo pri roditeljih. Magna dos est virtus parentum, velika dota je krepost roditeljev, rekli so že stari Rimljani. Ako so roditelji krepostni, ako se odlikujejo po plemenitih, uzvišenih lastnostih, ako so, da kratko rečemo, plemenitega značaja, tedaj je to velika, da neizmerna sreča za otroka, kojemu se bodo kreposti roditeljev tako priljubile, da bode v enakih slučajih jednako ravnal kakor roditelji. Otrok, ki vidi svojo mater pobožno, postane tudi pobožen; sin, ki gleda v očetu uzornega in poštenega rodoljuba, postane tudi goreč domoljub. Otrok torej, ki ima blage in plemenite roditelje, je na najboljšem potu, da postane kedaj blag in plemenit značaj.

Najbolj pa seveda v prvih letih upliva na otroka mati. Ona ga prva uči hoditi, z njenimi očmi otrok gleda, z njenimi ušesi sliši, z njenim srcem čuti. Kar mati v otroško srce vsadi, tega nobedna slana več ne umori, kar mati zamudi, to se nikdar več popraviti ne dá. Učenjaki in veleumni niso tisti, ki stvarjajo značaje, pač pa matere, ki otroke pestujejo in polagajo prve nauke v njihova srca. Pri materi se mora otrok privaditi vsega, kar je lepo, čedno in pravno, privaditi se mora redu, marljivosti, vztrajnosti, snagi, ločnosti, zanesljivosti itd.; kar mati ukaže, zgoditi se mora, kar ona prepove, opustiti se mora. Matere! učite torej svoje otroke zmernosti, človekoljubja, ubogljivosti, usmiljenosti, učite jih v prvi mladosti spoštovati zakone in zapovedi, da se bodo po njih ravnali, ne ker se bojijo kazni, temveč ker jih spoštujejo. Matere, ki otroke modro odgojujejo, storijo več za blagor in srečo človeštva, kakor kralji in cesarji, ki vodijo osodo narodov ter si na vse načine prizadevajo povzdigniti njihovo blaginjo, več nego goreči govorniki na lecah, več nego učenjaki, ki vedno nove nauke, nove resniče spravljajo na dan. Blage in plemenite matere so največje dobrotnice človeštva. Dobrih mater nam je torej najpoprejša, mater, kakoršna je bila slavna Korneilija, ki je rajši odbila kraljevo krono, nego da bi bila opustila odgojo svojih dveh sinov, pozneje toli slavni bratov Grahov. Zato je rekel že veliki Napoleon: Dobrih mater nam dajte in — svet dobi drugačno podo.

Kakor je pa ljudska šola prevzela vsaj del odgoje, mora se tudi ona baviti z odgojo značajev. Brez dvoma je pa ta njena naloga jako težavna, težavna najbolj radi pomanjkljive domače odgoje. Ker se pa tej svojej težavnej nalogi izogniti ne more, zato si bo vsaj na vse načine prizadevala, da tudi v tem oziru stori toliko, kolikor ji je sploh storiti mogoče. Nikdar ne smemo pozabiti, da je tisti učitelj, ki je odgojil mnogo plemenitih značajev, za blagor človeštva storil več, nego tisti, ki je izredil še toliko in tako prebrisanih ljudi, ki pa pogrešajo trdnega značaja. Znano načelo pouka je: „Ves pouk bodi od-

gojevalen“. V ljudski, in deloma tudi v srednji šoli, bi se torej niti eden predmet ne smel učiti zgolj radi predmeta, kakor se to zgodi na vseučiliščih, temveč učitelj bi moral vedno in vedno tudi njegovo odgojevalno moč povdarjati in izrabljati. Kakor je za razvoj uma potrebno, da je uk kolikor mogoče nazoren, tako je za razvoj značaja potrebno, da je uk odgojevalen, da ogreva in navdušuje učenca za plemenito dejanje. Nazoren uk upliva na razum, odgojevalen pa na srce. Res je pa, da ni ravno lahko zadeti vselej pravo odgojevalno stran pouka in gotovo je z ukom mnogo lažje uplivati na razvoj razuma, kakor pa na srce, mnogo lažje je, privesti um do najvišjega razvoja, kakor pa utrditi plemeniti značaj. Vsekako pa bode odgojevalec, ako ima le dovolj trdne volje, tudi v tem oziru pravo zadel ter bode storil vsaj toliko, kolikor mu je sploh storiti mogoče. (Dalje pride).

D o p i s i.

Iz šempaske županije. (Samismo krivji). — Kaj pomaga besedni krik, ako pa djanski ne ljubimo svojega naroda! Z besede se ponášamo, da smo Slovenci, s svojim denarjem pa zatajujemo svojo narodnost. Dokler bomo le z besedo kričali „svoji k svojim“, dejanski pa nasprotno ravnali, ne bo še konec zatiranja Slovencev. Nasprotniki se debelijo ob naših žuljih, zraven pa se smejejo naši golobji priprostosti.

V Ozeljanu smo pred letom snovali dom „Sokolu“, pa ni slo, ker nam manjka še narodnega ponosa; ali morda nasprotno: manjka nam „sokola“, da bi vzbujal mej nami narodni ponos. Kaj pač trpi duh našega narodnega ozeljanskega sokola Bole-slava, ako gleda na nas in vidi naš narodni greh?!

Evo! Dne 24. oktobra t. l. je bilo 37 zemljiških kupcev poklicanih k dr. Rajmundu Luzzatto v Gorico, šolska ulica h. št. 4, da sklenejo kupne pogodbe z gospodom Petrom pl. Zuccatom. Prašal je vse navzoče, so li zadovoljni v njegovi pisarni delati pogodbe. Molče so vsi pritrdili; mej seboj pa so se spominjali, da vsi naj terjajo slovenske pogodbe. Vincenc Leban iz Šempasa res izreče željo, da vsi kupci želijo slovenske pogodbe. G. doktor R. L. pa hitro odvrne, da kedor hoče imeti „slovenski kontrakt“, ga bo moral iti drugam pisat. Leban: „pa pojdemo!“ — To je ganilo g. doktorja, da je pregovarjal kupce z razlogom, da g. Liebmann, ki je v zvezi s kupčijo, ne zna slovenski, in z drugim razlogom, da itak bomo vknjiženi slovenski, če tudi pogodba ni slovenska. Kupci so se dali pregovoriti. Le Vincenc Leban je zahteval odločno slovensko pogodbo, kar mu g. doktor konečno obljubi. Drugi so molče privolili v italijanske pogodbe, le kupec Volk se je hotel posebno skazati s tem, da reče, da je vse edno, naj bodo pogodbe italijanske ali slovenske. Leban: „Zadosti slabo, da se damo Lahom v pesti“.

Črez 14 dni, namreč dne 7. novembra, bili so kupci zopet sklicani v pisarno dr. R. L., da podpišejo pogodbe in plačajo kupnino. Ko pride na vrsto V. Leban, ga dr. R. L. posebno prijazno pokliče in s prstom pokaže, da je ime pisano pravilno slovenski. Kupec Leban odreče svoj podpis in zahteva slovensko pogodbo. Odločnosti kupca se je udal dr. R. L. in črez no uro je bila pogodba spisana slovenski in podpisana.

Kedo je kriv, da so pogodbe pisane italijanski in da bodo vknjižene italijanski? Slovenski kupci, ki so dne 7. novembra 1896. v pisarnici dr. Rajmunda Luzzatto samo za koleke in pisavo pustili nad 400 gold.!! Takó smo „sami krivi“. Saj ne zaslužimo, da bi nas tuji spoštovali, ko sami sebe zatajujemo.

Goriške novice.

* „Goriški Sokol“ je priredil v nedeljo zvečer veselico v prostorih „Goriške Čitalnice“. Na sporedu so bile tri točke tamburanja, tri petja, igra „Brati ne zna“, srečkanje na 6 dobitkov in domača zabava (ples na štiročno sviranje glasovirja). — Udeležba je bila še precejšnja, a lahko bi bila malo številnejša. Posebno naša slavna inteligenca je kar briljantno izostala, kakor vedno in skoro povsod, kjer se shaja — narod. Naj se nihče ne čudi, če v Gorici postaja inteligenca čedalje bolj tuja, osamljena, kasta sama za se. Prišlo je sploh takó daleč, da je postala takozvana inteligenca v narodnem pogledu skoro že brez pomena; na njo je mogoče malo računati, zanaprej pa bo gotovo še slabše. Vsi srednji in nižji stanovi z nejevoljo opazujejo, kakó se mnogi Slovenci kar izogibajo dotike s sicer poštenim slov. obrtnikom ali rokodelcem, češ: taka družba ni za nas, ni častno, da se mi mešamo med nje! — Naj se pa nikdo ne bo čudil, ko bukne ogenj, ki tli še pod pepelom!

Veselica se je v obče dobro sponesla, posebno tamburanje in petje, dasi slučajno ta mesec pomanjkuje nekaj dobrih močij. Igra je vzbudila obilo smeha. — Domača zabava je trajala do 1. popolnoči.

* Ženska podružnica sv. Cirila in Metodaja namerava prirediti na korist „Sloginih“ zavodov dne 26. decembra žrebanje učinkovitih dobitkov, za katere se bodo, brž ko dojde ugodna rešitev od vis. c. kr. ministerstva, razprodajale srečke po 20 kr.

Tem povodom se obrača načelnštvo do goriških rodoljubov s prisrčno prošnjo, da bi ki imenovanemu podjetju pripomogli z darovanimi dobitki. V to svrhu je primeren vsak predmet, ki more dobitelja razveseliti, n. pr. predmeti za okrašenje stanovanja, predmeti za vsakdanjo rabo v elegantni obliki, tudi užitni predmeti. V prvi vrsti pa bi ugajala umetna lastnoročna dela spretnih darovalk. Taka darila sprejemajo: 1. Gospa Am. Drufovka, ul. sv. Klare 3; 2. tiskarna A. Gabršček, 3. Načelnica Avg. Šantel, via Ponte nuovo 26.

Mi najtopleje priporočamo našim rodoljubom v Gorici in na deželi to vsake podpore vredno podjetje.

Senzacionalna novica. — Po Gorici se je razširila novica, da urednik „Prim. Lista“ dr. Anton Mahnič je imenovan nič manj in nič več nego za — krškega škofa.

* „Goriška ljudska posojilnica“ je te dni presešla že 430.000 gld. prometa; prav lahko je torej mogoče, da bo letos do pol milijona prometa ali dvakrat toliko kolikor ga je bilo lani. Da se promet letos kar podvoji, t. j. da posojilnica napreduje v enem letu za 100%, to je velikanski napredek tega za goriške Slovence preznamenitega zavoda. — Prav za prav bi posojilnica imela letos tudi še za najmanj 100.000 gld. prometa več, torej vsaj 600.000 gld., ako bi bila imela vedno dovolj gotovine na razpolaganje. Pogosto pa ni dovolj denarja in treba je odkloniti marsikako lepo prošnjo za posojilo. Tudi zadnji čas je za veliko tisočev dovoljenih posojil, a denarja je premalo; hranilnih vlog ne prihaja dovolj! — Rojaki, ki imate denarje naložene za nižje obresti pri tujih zavodih, spomnite se vendar naše posojilnice, ki daje po $4\frac{1}{2}\%$ obresti torej za $\frac{1}{2}$ oz. za 1% več nego drugi denarni zavodi v deželi. Kdor torej ima denar na razpolago, naj ga prinese „Goriški ljudski posojilnici“.

Naznanjamo tudi, da posojilnica se v kratkem preseli v hišo št. 9. v ulici Vetturini (za gostilno „angelo d'oro“), katero je kupil konsorcij desetih naših gospodov. Posojilnica bo imela pri tleh na levo tri lepe sobe, torej jako lepe prostore, ki so bili te dni povsem dovršeni; okna in vrata so železna. Sploh se je vse izborno zavarovalo proti nepoklicanim gostom.

* **Občinski pravnik.** — Pod tem naslovom je začela „Soča“ priobčevati poučne razprave o takih upravnih in pravnih zadevah, o katerih je želeli, da jih dobro poznajo občinski zastopniki in zastopanci. V zadnji številki je začela z razpravo o sejah občinskega starešinstva; priporočamo posebno gg. županom in drugim občinskim zastopnikom, pa tudi občinskim tajnikom, naj jo pazno prečitajo in se ravnajo po danih vodilih.

* **C. kr. poštarjem na deželi** naznanjamo, da naša tiskarna že ima v zalogi najnovejšo zapovedano tiskovino „Arbeits-Ausweis“, in sicer tiskana na obeh straneh, da se veže v knjigo, ali pa na eni sami strani za poročanje.

* **Duhovske in cerkvene novice.** — Iz Volčeh poročajo, da tamošnji kaplan č. g. Ivan Koršič je odšel za kaplana v Rihenberg. V Volčah je bil nad dve leti; bil je jako priljubljen. — Kdo pojde na Srednje, ni še znano; gospod, ki je bil tjakaj določen,

baje ne mara iti s svojega sedanjega mesta. — V slov. „Alojzijevišču“ je bila posvečena nova kapela. — Mons. J. Pavissich je daroval v soboto svojo zlato mašo.

* **Droblj.** — Pošto v Cerknem je prevzel g. Vek. Ravnikar. — V Gorjanskem dobé pošto nabiralnico. — Goriški „Mont“ je podaril 2000 gold. za poplavljenice v Furlaniji. — V Kobaridu je bil v vsakem oziru slab letošnji nekdanj sloveči trg na zahvalnico; slabo vreme je mnogo skvarilo.

* **V Št. Andrežu** bo nadaljeval pevski pouk prihodnjo soboto zvečer. Čas je drag učitelju in onim, ki se uče; zategadelj prosimo, naj bi redno prihajali vsi tisti, ki imajo veselje do lepega petja! Štandrežci, skrbite vendar za častno prihodnost svoje prijazne vasi!

* **V Št. Petru** pri Gorici je priredilo društvo „Slovenska Zveza“ v nedeljo popoldne veselico za ude in povabljenе goste. Ta krat je bila veselica v društveni sobi, ker prejšnje dvorane ni bilo več mogoče dobiti. Udeležba ni bila preobilna; ker soba ni prostorna, se vabila niso razpošiljala, kakor po navadi. — Na sporedu so bili štirje moški zbori, ki so se peli takó dovršeno, da jih je bilo treba ponoviti vsled splošnega zahtevanja; vodil ga je g. nadučitelj Lovrenčič. Gosp. Fr. Černic je dobro deklamoval Medvedov „Jezik“. Vošnjakova igra „Svoji k svojim“ je obudila mnogo živahnosti in smeha poleg poučenega zrna. — Po veselici je bila domača zabava v krčmi g. Mervica, pri kateri je bilo veliko oduševljenih govorov in napitnic; med tem se je tudi nabralo za „Slogine“ zavode gld. 4-73, katere je nabiralatelj g. F. Černic tudi že izročil. — Zeleti bi bilo, da bi se isti spored ponovil še enkrat, ker v nedeljo je bila tudi veselica „Goriškega Sokola“, da marsikdo ni šel v Št. Peter, če tudi drugače nikdar ne izostane.

* **Iz Batuj** smo prejeli sinoči obširnejši dopis o presrčnem sprejemu novega župnika preč. g. Ign. Leban s Srednjega, ki je došel tjakaj 19. t. m. Do Gorice mu je prišlo naproti 14 mož. „Pri zvezdi“ so ga prvič pozdravili; v imenu občine ga je nagovoril g. J. Mermolja. V Šempasu so ga pričakovali mladeniči pod trobojnico; nagovoril ga je mladenič A. Slamič. Doma v Batujah pa ga je pozdravil v imenu vse množice učitelj g. Ign. Bajt. — Dopisnik mu kliče tudi tem potom presrčen: Dobro došel!

Naposled spodbuja svoje domačine, da bi zopet oživele „Bralno društvo“. Lepa misel! Naj bi se tudi izvršila.

* **Iz Gorenjegapolja** pri Kanalu smo tudi prejeli poročilo o slovesnem sprejemu novega vikarija č. g. Aug. Čarga, ki je služboval doslej pri Mariji Celj. Odkar je odšel č. g. Pahor v Kromberg, ni bilo več ondi duhovnika; zategadelj je bilo veselje ljudstva toliko večje, ko so mu dobili naslednika. — Priredili so slavolok s tremi trobojnicami. Pozdravila sta ga učitelj in župan, občinstvo pa ga je sprejelo s presrčnimi živio-klici.

* **Iz Bolca** nam poročajo: „V soboto je šel naš dosedanji kaplan č. g. Tomaž Guggenberger za provizorja v Jagersče. Na njegovo mesto pride novomašnik č. g. Jož. Ferfolja, rodom iz Mirna pri Gorici.“

Na Predelu je zapadel že sneg. 17. t. m. so ga orali do Rajblja na koroški strani“.

* **Iz Bat** nam poroča tamošnji g. župan Valentin Stanič, da on županuje šele štiri tedne; kar je torej poročal „Primorec“ v zadnji številki o tisti smešni nemški rešitvi slovenskega uradnega dopisa, je zagrešil prejšnji župan, ali se bolje: njegov tajnik, ki je pa tudi že nadomeščen z drugo osebo.

Osebnosti — Gosp. Andraž Jeglič, c. kr. s. pristav v Tolminu, je premeščen k deželnemu sodišču v Trstu; na njegovo mesto pride iz Podgrada pristav g. Anton Laneve (rodom Hrvál). — Avskultant g. Štefan Pachor je imenovan pristavom pri deželnem sodišču v Trstu. — Iz Buzeta pride v Kanal pristav g. Ivan Guzelj. — Avskultant g. Josip Fon pojde za pristava v Podgrad, g. Jos. Cechet pa v Buzet. — V Trst pride tudi za pristava neki g. Frölich s Štajerskega; ta je torej vzel jedno mesto našim domačinom!

Vipavska železnica. — Prejšnji odbor, ki se je bil sestavil na povabilo dež. glavarja, se je razpustil. Deželni glavar je vrhu tega podpisal 2000 gld. prinos a onim 50.000 gld., ki se zahtevajo od interesentov. Zdaj je torej edini oni odbor, ki se je bil sestavil na shodu pri Rebku. To je prvi korak do zaželjenega namena, ki se nam mora posrečiti!

Inženirja Antonelli in Dreossi sta imela v Dornbergu svoje inženirje, ki so izdelovali podrobni načrt železnice; govorili so, da dovrše to delo najdalje do konca februarja. Gospodje so bili prepričani, da bosta gradila tudi to železnico inženirja Antonelli in Dreossi.

V petek in v soboto so pa kar nakrat pobrali svoje reči in odšli, češ: za vipavsko železnico se itak ne mudi, drugod jih bolj potrebujejo.

Kaj nameravata D. in A. nam doslej ni znano; vidi pa se, da sta zelo nejevoljna, ko je nastopila verjetnost, da ona ne dobita

Podlistek.

Vsakdanji dogodki.

Spisal Jan. Klecanda.

I.

Poslednja zastava.

(Dalje).

— Kaj uničil? Morem-li jaz za to? Jaz vas nisem silil k temu. Ako ne bodo tu novci do pete ure, prodam ga jutre!

— Ali ker vas za Boga prosim. —

— I pojdite pa ne zadržujte milostnega gospoda — je odbila starko druga žena, da bi si naklonila gospoda Grunerta. Kaj jemljete na posodo, ko ne morete plačati?

— Nu, nu vi brezčutna ženska, saj vi mi niste posodili niti beliča!

— Tiho! Idite se pričkat na trg, ne pa sem! Dalje!

— Milostni gospod, tu ta žepna ura prosim, le za teden! je zahtevala zdaj žena, ki je prej odbila starko.

— Na teden, kakor na mesec! Toda vi niste prvič tu in dobro veste to! Pokažite! Stara ropotija, dvanajst!

— Prosila bi za petnajst, — je to le za teden!

— Sem že rekel! Saj vi za teden ne pridete in jaz vas ne bom iskal po trgu. Dvanajst in niti vinarja več! — In za malo časa je dal gospod Grunert ženi dvanajst goldinarjev in listek.

Ta je pobrala černo novce in nemalim srdom zapazila škodoželjni posmeh na ustnih proseče starke.

Zamrmrala je gnevno in se nalašč tako tlačila, da bi kdo drug zavzel njeno mesto. Ali starka se je zgrbila, zmuznila spodaj skozi ter že zopet stala pri skopuhovi mizi.

— Milostni gospod, je začela zopet s prosečim glasom, — Kaj torej — počakate še teden? Lepo prosim! In solze so se ji lesketale v obeh.

— Že sem rekel in te sramote si ne naredim, da bi vzel besedo nazaj! — Dalje!

In tako je šlo po vrsti! Drug za drugim jo je odrinil, a starka je čakala in prosila. Rezika se je hotela že nekolikokrat dotlačiti k pultu — saj je doma oče umiral po onemoglosti. Toda vedno so jo odrinili navzad, in morala je dalje čakati. V takih mestih so ljudje brezozirni pa grobi. Naposled ste ostali tu le starka in ona.

— Še ste tu? je zarežal gospod Grunert na starko.

— Milostni gospod, le teden še!

— Idite torej k vragu, ali to vam povem, za teden da so novci na mizi! Starka je odhitela, blagrujé na glas brezsrčnega oderuha.

Gospod Grunert si je olehčal z različnimi kletvami, in kaj čudo, saj je ta drhál — tako je nazival svoje klijente — plačala toliko goldinarjev obrestij vsak mesec! Kako bi se potlej ne jezil!

(Dalje pride.)

dela. Te dni sta bila zopet na Dunaju; tam imata že dolgo časa tudi odvetnika, ki ju porsod zastopa. Mogoče je torej, da gospoda hočeta nadlegovati, ako bi le mogla!

Vipavci, bodite pozorni! Neki ljudje hoté zdaj razbujati prebivalstvo, češ: inženirji so odšli, delo se zavleče, to imate od borbe proti A. in D. — Mogoče je, da bodo izdelani načrti kak mesec pozneje, ali železnica se dogradi v določenem času. Ali kar je glavno: železnico dogradé naši domači podjetniki, ki bodo najemali domače delavce, kolikor jih bodo dobiti, da ne pridejo tuji delavci iz Italije, pred katerimi ni varno ne naše življenje ne imetje, kakor dokazujejo dogodki po vsej Evropi. — Obrnite se torej s preziranjem od ljudij, ki vas hoté zdaj dražiti in vznemirjati! Hvalimo marveč Boga, da smo se zdramili še o pravem času in da odvrnemo nevarnost, ki je pretila vsej naši lepi Vipavski dolini.

Dostavek. — Dobro gre! V torek sta naša državna poslanca brzojavila vladi na Dunaj, da inženirja A. in D. sta ustavila delo, a da naš domači konsorcij je pripravljen takoj nadaljevati delo v izvrševanju podrobnih načrtov. V sredo je bil konsorcij v tej zadevi pri deželnem glavarju, kateri pa je obrnil gospode na ministerstvo. Med tem časom je bil dr. Gregorčič že na Dunaju; njemu so brzojavili o odgovoru deželnega glavarja. Dr. Gregorčič je takoj storil primerne korake in že učeraj je došel brzojavni odgovor, da vlada pretrga zvezo in da bo nadaljevala delo brez odloga posvojih inženirjih. Slava!

Beseda o volitvah. — Številke o razmerju glasov smo podali v prilogi zadnjega „Primorca“, zato jih tu ne bomo ponavljali.

V Gorici je dobil Bujatti le 126 glasov; ti so bili skoro vsi slovenski. — Zares, marsikdo je ostal doma, ko bi vsekakor moral iti volit! Imeli so obzire do teh ali onih laških odjemnikov. Kakó pa to, da se nič ne bojé — Slovencev! Le pogledite Valentinuzziya, Gasserja, Lorenzuttija v Gosposki ulici, ki živé največ od Slovencev, pa so šli brez strahu volit! To je možko! — Seveda potem vemo tudi mi Slovenci, kaj moramo tudi mi storiti, da bo zopet — po možko.

Demonstracije danes 14 dnij proti Slovcem in Gradiščanom so bile tolike, da se je le čuditi hladni krvi slovenskega prebivalstva; lahko bi bil nastal pretep in poboj, kakoršnega Gorica še ni videla. Kot glavni razsajachi so naznanjeni policiji neizogibni Resen, bivši dacar Codorini, županov sin in nekaj drugih. Radovedni smo, kaj stori slavna oblastnija proti žalilec slovenske narodnosti!

O dopolnilni volitvi na Goriškem nam poročajo iz Sezane: Tudi pri nas smo imeli stranko za Maranija. Ta stranka je sestala iz celih treh mož, a vodil jo je c. kr. notar Ballaben, ki za dober denar zdeluje razne spise slovenskim kmetom. Vsled tega je menda menil g. c. kr. notar, da mu je dolžnost agitovati za najhujšega nasprotnika Slovencev. Za njim sta marširala prijatelj mu dr. Jaschi in pa Nemeč, Silezijan, Aust. To je torej Maranijeva stranka v Sezani. Si že zapomnimo to! Najbolj pa zamerimo notarju Ballabenu. Vsakdo ima lahko svoje prepričanje; ali menimo vendar, da od onega, ki živi od slovenskega ljudstva, bi zahteval že najnavadnejši takt, da se izogne taki demonstraciji proti splošnemu menenju. Doma naj bi bil ostal, pa bi bilo dobro. Onega Nemeča pa le obžalujmo od srea.

Iz Ajdovščine. — „Pri nas je ujel Marani dva glasova. Njega sta volila lekarničar Fabiani in davkar Brumatti. Vsakdo sme voliti po svoji volji; ali tudi nam je prosto, da tak čin tolmačimo za žaljenje naroda, med katerim živita. Zategadelj se bomo tudi znali nasproti njima primerno vesti“.

Marani — Hrvat. — Zadnji „Primorac“ se je pošalil, češ, da Marani je — Hrvat! — No, brez slovske krvi ni. Njegov oče je bil rodom iz Gradišča. Kot odvetnik na Voloskem se je poročil s Hrvatico

Angelò Persiè, ki je povila nadobudnega Franceka. Oče se je pozneje preselil v Gorico in takó imamo zdaj tukaj tega — „Goričana stare korenine“, ki je že čisto žigosal tiste Slovence, „che ci calano giù dalle montagne per seccarci...“ — Jedina hči Dolores se je poročila z baronom Lapena; sin mu je pa na gimnaziju v Kopru, ker tam je laščina učni jezik. Nima torej otrok v šolah sosednjega kraljestva.

„La Sentinella del Friuli“ je nov list po uzorcu „puljskega osliča“; izhaja po dvakrat na teden v Seitzevi tiskarni. Odgovorni urednik je neki stavec Andrej Koršič; pravi urednik pa mestni živinozdravnik Kordermac; prvi sotrudniki so dr. Pinavčič, dr. Češcut, — o, quanta grazia di pippe e cappe!

Gelogen wie gedruckt. — „Sentinella del Friuli“ od srede teden je poslala v svet gorostasno laž, da kaplan Budin je zaklical med podoknico Maranija skozi okno stanovanja: Živio slovenska Gorica. — Venuti je koj drugi dan tekol k škofu protestovat proti Budinu. — Ali resnica je, da je „Sentinella“ priobčila grdo laž; vsled tega je vložil dr. Stanič že učeraj tožbo radi zajejanja časti.

Venuti naj pa raje najprej primerno posveti njemu podložnemu Resnu in celó nadobudnemu sinku, proti katerima je naznanjena kazenska ovadba radi demonstracij istega večera.

Take so razmere v Gorici.

Kako zavijajo! — „Corriere“ pripoveduje, da dobimo prihodnje leto Slovenci od države za ceste 71.500 gld., Italijani pa le 5000 gld., in dostavlja: „evo, kakó se Slovenci v deželi zatirajo!“ — Ali pa „C.“ ne ve, da peščica Furlanije ima že vse mogoče ceste? Ali one ceste, ki se gradé in se bodo še gradile v naših hribih, niso največ Gorici v korist?! — Vemo, da „Corrierovi“ patroni niso takó bebasti, kakor se delajo, zató takih opazk niti ne jemljemo resno.

V Korminu je bila volilna borba prav huda. Da je ostalo doma nad 100 volilcev, je zasluga agitatorjev iz laške klerikalne stranke. In takó so klerikalci delali na vso moč za — Maranija.

Zaradi volitve sta se sprla na ulici zdravnik dr. Fabbrovich in g. Grinover, ki sta se prav pošteno pretepla z zašnicami in s palico. —

Čuvaj na pokopališču. — Giuseppe Ongaro — je bil strašno priden agitator, kakor vsi magistratovi plačanci. Podpisoval je glasovnice, ne da bi volilec v to privolili. — Po končani volitvi je bil silno hud na g. Pavlina, ker je on baje več glasovnic popravil za Bujattija. Vrhunec svoje jeze je razodel z zašnico, radi katere bo imel čast govoriti s kazenskim sodnikom.

Ostala Slovenija.

*** Trst.** — Svetoivanski prebivalci so pokazali lep primer vstrajnosti, ki bi moral biti vzgledom vsem Slovcem, kateri se morajo boriti za svoj obstanek proti požrešnemu sovražniku. „Lega Nazionale“, oziroma mestni magistrat, je namreč ustanovil italijanski otroški vrt pri Sv. Ivanu, v katerega je mislil dobiti slovske otroke. Začetkoma je slo precej po godu, kajti našel se je tu pa tam kak slovenski zaslepljenec, ki je pošiljal otroke v ta vrtec. Ščasoma pa se je popolnoma ohladnela ljubezen Svetoivančanov do italijanskega otroškega vrta in vrtnarica je morala pobrati sila in kopita ter zapustiti Sv. Ivan, kajti vstrajni svetoivanski Slovenci se niso udali ne prošnjam ne grožnjam, držali so se le gesla: „slovenski otroci v slovensko, laški pa v laško šolo“. Ta vstrajnost Svetoivančanov je vredna, da jo tudi mi zabeležimo kot primer onim Slovcem, kateri se še dandanes dajo strašiti, oziroma so preveč popustljivi v narodnem pogledu. Čast Svetoivančanov! — Politično društvo „Edinost“ je imelo v nedeljo teden dva zbora. Prvi je bil v Bazovici, kateri je končal v najlepšem redu; drugi pa je bil na Opčinah. Vlado, oziroma magistrat, je zastopal na obeh znani Vidusso. Česar ni storil v Bazovici, je iz-

vršil na Opčini — razpustil je namreč shod brez ikakega uzroka, prav za prav le radi tega, ker ga ni hotel razumeti predsednik shoda, ko je govoril italijanski, ampak je zahteval, naj govori slovenski. Ta predrzni čin magistratovega sluga nam kaže, da je bil magistrat vsemogočen in da se njegovi uradniki čisto nič ne zmenijo za zakonske določbe. Predsednik shoda, g. dr. Gregorin, se je pritožil brzojavno naravnost ministerstvu. Shod se je nadaljeval v nedeljo; vlado je zastopal c. kr. uradnik, ker je odvezela vlada mestnemu magistratu pravico zastopati vlado pri zborovanju društev. Tržaški Slovenci so nastopili edino pravo pot narodnega dela v okolici! Žal, da takih shodov ni bilo že pred leti, sicer bi narodna naša stvar v okolici ne bila toliko nazadovala. Še je čas, le vstrajno naprej, tržaški bratje, in zmaga mora biti vaša!

*** Istra.** — Kakor v Bazovici in na Opčinah v tržaški okolici, tako se je vršil narodni shod političnega društva „Edinosti“ tudi v Marezigah, v pomjanski občini nad Koprom. Shod je bil mnogoštevilno obiskan; udeležilo se ga je tudi več duhovnikov in deželni poslanec dekan Kompare. Zadnji je poročal o svojem in svojih tovarišev delovanju v dež. zboru. Vlado je zastopal sam okrajni glavar koperski. Zborovanje končalo v najlepšem redu, kar je zopet dokaz, da nekdo nalašč razpušča shode tega društva. — Tržaški „Mattino“, po njem tudi drugi časopisi, so prinesli vest, da nameruje vlada sklicati deželni zbor isterski v Pulj namesto v Poreč. To sicer ni nemogoče, vendar smo dvomili o tem, da bi se vlada odločila na ta korak. Našemu mnjenju je pritrtil zopet sam „Mattino“ v drugi številki s tem, ker je naznanil, da je vest prezgodnja ter da bo zbor sklican vsaj še prihodnje leto v Poreč. Puljski oslič je že naznanil, da tudi v slučaju, ako se zbor skliče v Pulj, slovenski poslanci bodo v istem položaju kot so bili v Poreču, to je, bi se poskrbelo tudi v Pulju, da bi jih napadali. — V deželnem šolskem svetu so imeli Slovani pok. kanonika Križmana za svojega zastopnika. Ž njim je umrl tudi naš zastopnik v tem šolskem svetu. Pričakovalo se je, da bo imenovan zopet kak Slovan in sicer tem več, ker družega zagovornika nimajo Slovani v tem prevažnem delokrogu. Česar se ni pričakovalo, se je zgodilo, kajti imenovan je bil neki kanonik Descovič, ki je znan kot trd Lah. Tako se godi isterskim Slovanom tudi po potovanju ministerskega predsednika po Istri!

*** Kranjska.** — Od novega leta naprej se pomnoži redarstvo v Ljubljani in sicer od 40 na 50 mož. Redarstvo se preustroji. Službena mesta so razdeljena v štiri razrede, in sicer: s 600, 500, 450 in 400 gld. letne plače ter 10% aktivitetno doklado. — V bolnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu je umrl upokojeni župnik Anton Jakšič, kateri je zapustil 10.000 gld. Alojzijevišču, 6000 gld. za dijaške ustanove, 1000 gld. za dijaški kuhinji v Novem mestu itd. — V Rovtjah nad Logatcem je ustanovil novo sirarnico g. Jak. Kunc. — Beneficij barona Ravbarja, katerega je imel pok. kanonik Klun, je dobil deželni poslanec g. dr. Ignacij Žitnik. — Mesto Ljubljana dobi nove hišne tablice s številkami in ulične table z imeni. — 18. t. m. so proslavili v Novem mestu stopetdesletnico tamošnjega gimnazija.

*** Štajerska.** — Celjski mestni urad je izdal — kakor smo zadnjič sporočili — prepoved, da ne more dovoliti „Celjskemu Sokolu“ zastave radi „javnega miru in redu“. Odlok je bil izdan v nemškem in slovenskem jeziku. Kakor se vidi torej, začeli so že v Celju udajati se in reševati slovske vloge z dvojezičnimi odloki! — Slovenski deželnozborni poslanci se baje zberó koncem tega meseca v posvetovanje, da odločijo, ali jim je iti v deželni zbor, oziroma se zdržati. — V Celju sezidajo novo poštno poslopje. — V Ptujju se je nastanil novi slovenski zdravnik dr. Bela Štuhec. — V Pekrah pri Mariboru je ustanovil pred leti neki Nemeč nemško šolo s pomočjo „Schulvereina“. Ker se je Nemeč naveličal doprinarčati svoj letni prispevek, „Schulverein“ pa nima denarja, je odločil deželni šolski svet,

da mora vzdrževati to nepotrebno nemško šolo občina, katera je čisto slovenska. Tako znajo gospoda skrbeti za nemške šole v slovenskih občinah!

* **Koroško.** — Preiskava o napadu na velikovško slovensko šolo še ni dognana, kajti zločincem še niso prišli na sled. — V isto šolo se je vpisalo 88 otrok; vpisalo bi se jih še več, a ni več prostora. — Lovskega zakona, kakor ga je sklenil deželni zbor, ni potrdil cesar.

Razgled po svetu.

* **Avstrija.** — „Kranjski“ poslanec dr. Šušteršič je vprašal v drž. zboru vlado, hoče li prirediti v slovenskem in hrvaškem jeziku delo: „Avstro-ogerska monarhija za časa petdesetletnega vladanja cesarja Fran Josipa I.“ Minister Gautsch je odgovoril, da to delo ni uradno, temveč zasebno in ga izdaja neki Laurenčič v zvezkih, da je isti le prosil podpore pri vladi. Natančno pa reši vlada to reč, ko bo videla prva dva zvezka. Izdajatelj pa se je izjavil v vabilu na naročbo, da bode izdajal delo po „naročilu ministerstva“, zato mora biti pozvan na odgovornost. — Razprava proračuna v finančnem odseku se približuje koncu, ter je upanje, da se bode moglo že koncem tega meseca razpravljati o proračunu v plenumu. Ako se ne dokončajo razprave do Božiča, snide se zbor zopet v februarju prihodnjega leta. Koncem februarja sklicani bodo deželni zbori in ko ti dovrše svoje delovanje, razpuščena bode poslanska zbornica in napovedane nove volitve. — Poslanska zbornica je sprejela obrtni zakon ter tudi sklenila nujnost predloga češkega poslanca dr. Kaizla o podržavljenju nekaterih zasebnih železnic. Vendar bode ta predlog razpravljala bržkone še lenova zbornica, ki bo sklicana okoli Velike noči. — Cesar je sprejel avstrijskega konzula v Parizu, grofa Wolkensteina, v jeduo uro trajajoči avdijenci: koj za tem pa ministra vnanjih zadev, grofa Goluchowskega, o razpravljanju pri teh sprejemih ne vedo listi nič povedati.

* **Ogerska.** — Po rezultatu ožjih volitev ima liberalna (vladina) stranka 287 članov, torej 69 več kot v zadnjem zasedanju drž. zbora. Za 160 članov pa je močnejša nego vse opozicijske skupaj. Narodna stranka ima 37, Košutova fakcija 49, Ugronova 7, ljudska 20 članov, a 10 poslancev ne pripada nobeni stranki. Dva mandata še nista popolnena; v jednom okraju bodo še ožje volitve, v jednom pa se bode na novo volilo. Jako zanimiva je statistika o ubojih in sploh krvavih nasledkih zadnjih volitev v tej srečni in svobodni državi. 13. okt. so prebodli v občini Hružin orožniki dve ženski; 19. okt. v občini Erdőköz so bili vstreljeni trije volilci, 25 jih je bilo ranjenih; 10. okt. z bajonetom preboden remetski učitelj; 21. okt. egyhazmartonski meščan Adler je bil težko ranjen; 24. okt. v Kis-Tallyi je bil ustreljen Ivan Kovač in njegova soproga, E. Igač pa z nogami poteptan; 25. okt. so napadli orožniki ljudstvo, ker se jim ni moglo dosti brzo umakniti, dva volilca poteptana, 30 ranjenih, jeden huzar ubit, več istih ranjenih. V Vajslu so prebodli orožniki dva volilca. V Drazusu so razbili glavo kandidatu L. Krausu, tu sta bila ustreljena dva volilca in jedna ženska od orožnikov. V Vedecu je bil ubit jeden volilec in dva sta težko ranjena. V Hajdu-Bösermenyu je bil ubit opozicionalec Racz. Kafalyerski notar Kaufmann je ustrelil opozicij. volilca Dossa. V tem kraju je tudi orožništvo streljalo na volilce. Dva sta mrtva, 30 je težko ranjenih. V Lörinzu so prebodli dva volilca, deseterim pa so odrezali ušesa. V Lippi je bil ubit biležnik. V Temes-Moravici je bil preboden za vilami D. Zarir. V Tissa-Esslar umorjen jeden volilec. V Szatmaru so vojaki smrtno ranili tri volilce. V Csiku so prebodli orožniki dva sodnika. V občini Tura so streljali orožniki na opozicijske volilce; jeden je umrl, dva sta težko ranjena. Dosedaj se ve za 33 mrtvih, število ranjencev pa se še ne more določiti. Potem naj pa še kdo trdi, da so madjari kulturni narod, nadahnjen „liberalnega“ duha.

* **Ostale države.** — Turški poslanik je izročil črnogorskemu knezu Nikoli tri vele-kordone Šefkatovega reda, katere je sultan podelil italjarski kraljicini, ruski veliki kneginji Milici in kneginji Ani. Istočasno sta dobila knežiča Danilo in Mirko Imtiaz-svetinjo. — V Stari Srbiji se je osnovala roparska četa, ki požiga cele vasi in pobija veljavnejše Srbe. Vodja tej četi je neki Feizi, znan razbojnik. Oblastva pa počenjanje teh roparjev mirno gledajo. Kristjani so vsled tega jako vznemirjeni, zlasti se carigradska vlada ne zmeni nič za njih pritožbe. Te razmere najbolj dokazujejo, da se motijo tisti diplomati, ki se nadejo, da bode Turčija kedaj civilizovana država. — Belgijska vlada je pripravila načrt zakona, s katerim bi se vpeljavala v tej državi splošna vojaška dolžnost. Proti tej nameri pa se vpirajo kapitalisti, s katerimi drže tudi klerikalci. Doslej se je vsak premožnejši mladenič za par stotakov lahko odkupil vojaščini ter so morali služiti le siromašnejši stanovi. Drugi listi zopet poročajo, da se je vlada vstrasila pretenj kapitalistov in klerikalcev ter opustila preosnovo. — Dne 9. t. m. je preteklo sto let, odkar je izšla prva številka najznamenitejšega angleškega lista „Times“. List je tedaj obsegal štiri strani in stal 4½ pence-v. V proslavo stoletnice je priredila „Times“ novo izdanje prvega lista, kateri poroča med drugim o instalaciji lordmajorja Brook-Watsona, o demisiji Washingtona in o nameri na bodoče boje z Zjedinjenimi državami. — Iz Barcelone v Španski poroča se, da je izmed 181 vjetih anarhistov 77 predanih vojnemu sodišču. Osem njih je toženih, da so metali bombe, drugi pa da so njih pomočniki. Ostalih 96 pa so pridržali v zaporu samo zato, ker se smatrajo za člane anarhističkih društev. — Škof Makarij, katerega je papež Leo poslal k afrikanskemu kralju Menelik, da se pogaja z njim radi italijanskih ujetnikov, je prišel nazaj v Rim in prinesel seboj kraljevo pismo na papeža. „Osservatore Romano“ razglša vspeh Makarijevega pota in poslanstva. Isti pripoveduje, da mu je Menelik koj po prejetju papeževga pisma obljubil, da spusti vse ujetnike razun častnikov. Dal je res ukaz, da naj se pripravijo na odhod, v štirinajstih dneh morajo odrinuti proti Tibutti. 5. julija pa je prinesel sel kralju vest z obrežja v Abdis-Abalu, da so Italijani zaplenili parobrod „Doelwyk“ in da se govorio o novem oroženju Italije. Na to je moral Menelik opustiti misel o osvobojenju ujetnikov. Ta slab vspeh škofov je jako ožalostil papeža. — Najnovejše vesti pa naznanjajo, da se je podpisala mirovna pogodba med abisinskim kraljem Menelikom in italijanskim kraljem, ter da bodo v dveh mesecih dospeli vsi ujetniki v Italijo. Italijanska vlada je dobila tem povodom od vseh strani čestitke, tako tudi od nemškega cesarja. Italijani so pač veseli, da se je vsa stvar zanje tako lepo iztekla.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Pri deželnozborskih volitvah v Delnicah je bil izvoljen pravaš dr. David Starčević jednoglasno deželnim poslancem. Dobil je 274 glasov. Za vlado je ta izvolitev hud udarec; njeni listi celo preté, da sabor ne potrdi te volitve. Na Hrvaškem je to pač mogoče, kajti sabor stori vse, kar vlada od njega zahteva. — V Glini je izvoljen Dušan Slijepčević, trgovec; v Draganiču oddelni predstojnik dež. vlade pl. Krajcovic in v Srbu pop Ilija Masić. — Sabor se je sešel 19. t. m. ter razpravlja o novih potrebnih zakonih in o proračunu za l. 1897. — Iz Hrvaške in Slavonije se izseljujejo ljudje kar trumoma v Ameriko, dočim se tujci, največ Nemci in ogerski židje, šopirijo po njihovi domovini. 12. t. m. je dospelo zopet 200 izseljencev, same čvrste in mlade moči, iz Djakovega na Reko; tam so jim pregledali potne liste in ker so bili isti v redu, so nadaljevali potovanje na Videm in na Genovo ter se popeljejo od tam v Brazilijo. — Dosedaj je ogerska vlada v državnem zboru mnogokrat potrebovala hrvaških glasov, zato se je morala na Hrvaté

nekoliko ozirati. Pri zadnjih volitvah je pa ogerska vlada dobila tako večino, da ji podpore hrvaških glasov ni več treba. Kot posledice tega dejstva sodijo hrvaški listi, da bode Ogerska le gledala, da bolje podjarmi Hrvaško. Hrvatje se ji ne bodo mogli ustavljati, ker bodo njih poslanci v dež. zboru sedaj peto kolo. Posebno v finančnih in prometnih ozirih bodo Madjari proti Hrvatom še brezobzirnejši, kakor so bili doslej. — Ban Hedervary se je vrnil z dopusta na svoje mesto, česar niso nj vladni ni opozicijski krogi pričakovali. Menili so gotovo, da mu bode konec vladanja, zato si povrnitev razno tolmačijo; nekateri trdè, da mu ne morejo najti naslednika, drugi zopet, da bi bilo sposobnih naslednikov celo toliko, da ne vedo, koga naj bi postavili. — Na Reki se je sešel 5. t. m. odbor stranke prava; pri tem shodu so bili tudi prisotni državni poslanci: Biankini, Spincić in Laginja. Razpravljali so o postopanju stranke v notranjih in vnanjih poslih, zlasti pa o stališču proti drugim strankam pri bodočih volitvah v Hrvaški. — Rečane je „počastil“ tudi njih poslanec grof Battyany s svojim dohodom, da položi račun o svojem poslanskem delovanju na ogerskem drž. zboru. Govoril je madjarski ter javno izrekel željo, da se Reka popolnoma priklopi Madjarski. — „Nar. Novine“ naštevajo imena hrvaških izložnikov na milenijski razstavi, ki so bili odlikovani z zlatimi in srebrnimi svetinjami; med drugimi je dobilo srebrno svetinjo „Hrv. pedagoško in književno društvo v Zagrebu“.

Dalmacija. — Iz vseh južnih krajev slovanskih dežel poroča se o groznih nesrečah, katere je provzročila voda vsled neprestanega deževja; ta elementarna sila tudi revni Dalmaciji ni prizanesla. V Kotoru je zrušil velikanski naliv zid, ki je oklepal pokopališče sv. Trojice, potem je udarila voda z vso silo v hiše ter vse poplavela. Mali kosi zemljišč, ki so prebivalstvo hranili, so raznešeni, a zemlja odnešena v morje. V mestecu Stona se je cerkev premenila v malo jezero. Leseni most na Benovu je voda tako poškodovala, da je vojaštvo postavilo straže, ki zabranjujejo prehod. Katoliško pokopališče je pod vodo. Škof Ucellini se je brzojavno obrnil na namestništvo za pomoč. Nadejamo se, da se vsaj sedaj merodajni krogi pobri-gajo, da vravnajo hudournike in obalo, da bodo vsaj pokojniki imeli počivališče v miru. — Postopanje nekaterih vladnih služabnikov pri volitvah drugega razreda v Makarski je napravilo tukaj najžalostnejši utis. Več narodnih mož — poštenjakov, izrazilo se je zlasti v čitalnici najostreje o teh volitvenih nepoštenostih. Res, bil bi že čas, da bi se dobila kaka ubrana, kak zakon, proti jednakemu nezakonitemu postopanju. — Nadomestna volitev jednega poslanca za deželni zbor dalmatinski, v volilnem okraju zunanjih zaderskih občin, je odrejena na 22. decembra. V tem okraju je bil izvoljen poleg kneza Borrelli-ja tudi dr. Trumbić, ki se je pa odrekel mandatu.

Češka. — Dunajska poslanska zbornica je odbila nujnost Pacakovega predloga glede uradnega jezika v Češki, Moravski in Šleziji. Seveda, s tem ni zavržen predlog, vendar ne bode prišel isti tako kmalu na dnevni red; zlasti ker ima zbornica v primerno kratkem času rešiti ogromno število razprav. — V seji proračunskega odbora posl. zbornice, dne 7. t. m., izrekel je posl. Kaizl prošnjo, da se osnuje za Moravsko češko vseučilišče in da se na tehniko v Brnu uvede jednako-pravnost. Naučni minister Gautsch je obljubil, da se osnuje prošeno vseučilišče, čeprav ne takoj, vendar gotovo o času, ko bode to mogoče; minister priznava tudi veliki znanstveni napredek Čehov, odkar imajo svoje vseučilišče v Pragi. Tudi zahtevo o jednako-pravnosti tehnične šole v Brnu smatra minister za opravičeno, zdi se mu pripravneje, da bi se odprl nov zavod s češkim učnim jezikom. — Češko šolsko društvo „Komenskega“ je vložilo prošnjo na nižje-avstrijski deželni šolski svet za pravico javnost češke šole na Dunaji. Minister za uk je že obljubil, da bode v slučaju, ako dež. šol. svet to stvar ugodno reši, tudi dal dovoljenje.

Moravska. — Takozvana osrednja stranka bode odločevala v moravskem dež. zboru. Češki listi pozivajo to stranko, da naj v vsakem narodno-gospodarskem vprašanju pomaga Čehom, ob enem pa jo spominjajo na dejstvo, da so pristaši te stranke še pod Hohenwartom vedno držali s Čehi. Temu pozivu se osrednja stranka odzove, ko uvidi, kako se bo vedla vlada proti Čehom; če bode ona njim naklonjena, bode stranka njej tudi. Sploh pa je položaj Čehov v tem zboru boljši, odkar je nemško-liberalna stranka hotela Čeha poklicati na pomoč proti nemškim narodnjakom.

Poljska. — V seji proračunskega odseka avstr. posl. zbornice od 10. t. m. je navedel poljski poslanec Gniwosw nekaj podatkov o gališkem šolstvu; iz njegovih besed povzemamo, da je v Galiciji 700.000 za šolo godnih otrok brez normalnega pouka, ker 2500 občin nima nikakih šol, a 400 že obstoječih šol so morali zapreti radi pomanjkanja učiteljev. V 1000 šolah poučujejo taki ljudje, ki niso vsposobljeni za učitelje. — V gališki deželni zbor volijo tudi ženske, katerih je samo v Lvovu 1200 z volilno pravico. Volijo seveda po pooblastilih. Za zadnjo dopolnilno volitev so se ženske posebno zanimale; imele so več shodov in se izrekle za prof. Soleskega, ki je odločen demokrat in prijatelj ženske emancipacije. Res so baš ženski glasovi pripomogli, da je bil Soleski izvoljen. Poslužile so se vse volilke svoje volilne pravice: lep zgled našim možem, ki večkrat ostanejo doma v veliko škodo naši narodni stvari.

Srbi na Ogorskem. — „Branik“, glasilo srbske liberalne stranke, piše, da so se le tisti volilci srbske narodnosti udeležili volitev, kateri so se oplahili pretenja in so verjeli različnim obljubam svojih svečenikov. Z malo izjemo so glasovali vsi popi za vladne pristase. Isti list dalje vpraša: Jeli so to tisti svečeniki, ki so se pred dvema letoma najtrdovratneje upirali cerkveno-političnim prenosom? Cerkevno-politične prenosne, sad današnje madj. liberalne večine, naperjene so proti katoliški, pa tudi proti pravoslavni cerkvi. Takrat so bili Srbi zoper vlado, sam patrijarh je izobčil vse one srbske poslance, ki so glasovali za te prenosne, iz cerkvene občine. A sedaj so bili svečeniki prvi na volišču, ki so agitovali za vlado. To je slabo narodno zavedanje in žalostno znamenje propadanja.

Slovaška. — „Národné Noviny“ se pritožujejo, da se od nekaj časa sem po sili razširjajo med narod madjarski listi, v katere največ pišejo tamošnji uradniki, mnogi izmed poslednjih pa tako strašno lomijo madjarščino, da bi se Petöfi gotovo obrnil v grobu, ko bi jih čul. Pri vsem tem, da ti pospešitelji madjarske kulture, govore isti jezik s čisto slovanskim naglasom, torej da so sami Slovaki, zasmehujejo svoj rod in jezik v listih na tak nesramen način, kakoršen je le Madjarom lasten. — Neki ogerski list je donesel te dni brzovjav iz Ostrihome, da je cenzura zaplenila list „Krestan“ ter prepovedala daljno izdajo istega iz razloga, da razširja „panslavistične“ ideje med Slovake. Policija je baje konfiskovala tudi proizvode, ki jih je našla pri kanonikih Janu Molleho in Ladislavu Lukáču. Zvedela je namreč, da sta ta dva duhovnika naročnika omenjenega lista. „Národné Noviny“ pa temu ironiški oporekajo ter pravijo, da cenzura niti časa nima za take stvari.

Bosna-Hercegovina. — Prigodom zavitovne milenijske razstave je dobil vlad. svet. K. Hörmann v znak priznanja za zasluge, ki si jih je stekel vsled udeležbe Bosne-Hercegovine pri razstavi, najvišje priznanje; več drugih visokih uradnikov bosenske uprave je bilo odlikovanih z raznimi redovi. — Kakor čitamo v „Bošnjaku“, umrl je 13. p. m. v Livnu, Ferd. Bonetta, učitelj tamošnjih trg. šole. Mož je bil jako izobražen, govoril je več jezikov, bil priznan glasbenik, risar in vesten učitelj; znano pa je tudi njegovo ime mej hrvaškimi književniki. — O. Arnold, glasoviti učenjak, in nemški književnik, ki je iz protestanske vere prestopil v katoliško in vstopil v jezuitski red, prišel je v Sarajevo ter bode odslej

tam imel redne propovedi. — Te dni utekla sta dva turška vojaka iz Plevlja v Bosno. Ko so ju ustavili, izjavila sta, da sta radi tega ušla, ker že 18 mesecev nista dobila nikake plače niti obleke, ter da si hočeta v Bosni poiskati kak bolji obstanek. Čudne razmere! — Častnik V. Adamec vstrelil je dve uri od Višegrada staro medvedko, ki je že delj časa trgala drobnico in govedo ubogih seljakov okoli Suhegore. Pravijo, da je tudi v okolici Volovice, Babine gore in Ljeske še več medvedov, ki napravljajo mnogo škode v dotičnih krajih. — Turški sultan je pridelil deželnemu glavarju generalu bar. Appelu veliki kordon (trak) osmanskega reda, podmaršalu L. Gustasu, divizijskemu poveljniku v Sarajevu, veliki kordon medzidijskega reda in polkovniku A. Winzoru ofic. stopinjo medz. reda. — Vsled poplave reke Drine v Višegradu je zelo poškodovan lepi kameniti most, katerega je sezidal veliki vezir Mehmed Sokolović l. 1557. Povodenj je izpodkopala 150 hiš. V Gorazdi je poškodovala in deloma zrušila voda 17 hiš in odnesla več manjših mostov v okolici. Cela Bjelina plava v vodi. Zveza Rače in Zvornika je pretrgana. Nemška naselbina Franz-Josefsfeld je do dveh hiš čisto razdejana. Kako je v okolici, se ne ve, ker ne morejo od nikoder priti tja; prebivalci so prenočili 12. t. m. na kozolcih in podstrešjih obeh še stoječih hiš. Akcija za rešitev do sedaj nemogoča. Dunajsko parobrodsko društvo je naproseno od vlade, da pride s svojimi čolni na pomoč. Za človeške žrtve se še ne ve. Vas Dvorovi je popolnoma uničena, vasi Balatun, Salaš in Velino selo čisto pod vodo. V Janji je bilo razdejanih mnogo hiš, ljudi je 13 poginilo. Orožniški vodja Dragosavljević se je vtopil z dvanajstimi hrabrimi rešitelji vred, ko so hoteli oti v največji stiski se nahajajoče ljudi. Našli so tu tudi mrtva trupla dveh žen in treh otrok. Uradniki in orožniki so pomagali, kjer so mogli, ne gledé na svoje zdravje in življenje. Deželna vlada je odredila, kar je bilo mogoče, da se polajša beda.

Črnagora. — Novinar pl. Roden je bil nedavno pred poroko kneginje Jelene na Cetinju. V pogovoru z knezom, vprašal je novinar istega, kaj misli o avstrijskem cesarju. „Avstrijski vladar je moj prijatelj“, odgovori knez; „v moji sobi lahko vidite sliki avstrijskega in ruskega carja. Prvi je najveledušnji, a drugi najmogočnejši vladar. Obadva pa sta in ostaneta moja uzora“.

Srbija. — Med skrajnimi in zmernimi radikali je prišlo te dni do razpora. To se je pokazalo na zboru te stranke v Kruševcu, kjer so bili pozdravljeni samo skrajni radikali kot vodje. Predsednikom so izbrali Pašića. Ker pa ta stranka ni priljubljena pri dvoru, je pripravljena na boj, četudi proti kralju samemu. Liberalci pa se približujejo dvoru, zato se splošno misli, da dospé oni do vladanja. — V neki vasi v Srbiji so ujeli te dni poznanega razbojnika Brkića, na čigar glavo je bila razpisana velika svota. Pri preiskavi je priznal vsa zločinstva, kojih ga dolže, ter ovadil več svojih sozločincev, mej katerimi se nahaja celo bivši ugledni radikalni zastopnik Ž. Malorepac. — Piše se, da je srbski general P. Putnik nenadoma vpokojen. Ta vest tolmači se na razne načine, ker je znano, da je bil ta general pri vojakih slavjen in je radi svojih zaslug tudi na dvoru vžival zaupanje. — Kralj Aleksander je odpoval na večdnevno bivanje v inozemstvo. — „Trgov. Glasnik“ v Belgradu javlja, da že več mesecev hodijo ljudje, ki imajo dobiti denar na poštne nakaznice, zaman na pošto. Denarja ne dobe, ker so blagajne prazne. Trgovci in obrtniki so čedalje bolj v stiski; ni pa upanja, da bi se te okolnosti skoro premenile.

Bolgarija. — Knez Ferdinand in so-proga poslala sta v dar nadvojvodinji Mariji Doroteji, povodom njene poroke s princem orleanskim krasno lilijo iz dijamantov in rubinov in srebrno toaletno mizico v stilu Ljudvita XV. — Bolgarski diplomatski poslanec v Carigradu izposloval je pri porti imenovanje dveh bolgarskih podguvernerjev za okraje, kjer bivajo Bolgari v večjem številu. Oba imenovanca sta prava Bulgara iz kneže-

vine, jeden je bil prej obč. predstojnik v Sofiji. — V Bolgarsko je prišlo do 11.500 armenskih begunov, a ne ve se, bodo li tu za vedno ostali. Vlada namerava jim podeliti zemljišča v Dobruči, ker je čula, da je med njimi poljedelcev. — Volilno gibanje je v tej državi nenavadno živahno. Vsi ministri so na agitacijskem potovanju, prav tako tudi vsi vodje opozicijskih strank. Očividno je, da se vlada boji, da pri volitvah ne dobi večine; tudi je za njo neugodno, ker knez nikakor ni na njeni strani. Razmerje med knezom in Stojilovom je precej podobno razmerju med prvim in Stambulovom v zadnjem času Stambulovega vladanja. Če prebivalstvo pri volitvah pokaže, da ni za sedanjo vlado, jo knez razpusti. Opozicija ima upanje, da doseže kakih vspehov pri volitvah; le to je za njo neugodno, ker ni edina in posamezne stranke zastopajo popolnoma nasprotna načela.

Rusija. — Iz Petrograda se javlja, da je 8. t. m. v Peterhofu se nahajajoča livnica železa do temelja zgorela. Škoda je velika. — Carski par in velika vojvodinja Olga, dospeli so 2. t. m. — 6. t. m. umrl je v Gačinu vrhovni nadzornik carice-vdove knez Galicin. — Na azovskem morju razsajal je zadnje dni strašen vihar ter razdjal ali pa poškodoval mnogo ladij. Tudi nekaj ljudi je poginilo. — Znameniti ruski glazbenik in glazb. kritik J. Karlovič Arnold, ki ima sedaj 86 let, slavil bode 13. t. m. 60-letnico svojega delovanja. Glavno njega delo so trije zvezki „Spominov“, v katerih opisuje umetniško življenje v Rusiji od 1820. l. do današnje dobe. — Car je ukazal, da se poiščejo iz arhiva vsa pisma in spisi, ki se tičejo tajnih pogodb, ki so baje obstajale med Rusijo in Nemčijo. Iz tega je razvidno, da smemo iz Rusije same pričakovati odgovor na razkritja Bismarkova. — Iz Petrograda poroča se, da je 27. p. m. moral dvorni vlak, v katerem se je vozila carica-vdova s svojim spremstvom med postajami Sumbatovo in Mihajlovo na odprti progi obstati nenadoma, ker je strojevodja zapazil, da so bili vsi zatvori na lokomotivi odpušeni ter bi mogel vlak vsak hip skočiti s tira. Carica morala je iti peš do prve postaje, od tod pa se je odpeljal vlak z novo lokomotivo dalje. Zapri so več sumljivih oseb, ker se misli na pripravljen atentat. — Ruska vlada je podarila Turčiji pol milijona rubljev, katero svoto je zahtevala za odškodovanje vojne škode. — Dvanajst vrst od Borisova med vasjo Studenka in Brili so se našle reči, ki jasno predočujejo strašno katastrofo od leta 1812., t. j. propast Napoleonove vojske. Zlasti na dnu reke Berezine, ki služi kot kanal med Dvino in Ilo, našli so pri prekopavanja tega kanala na stotine človeških in konjskih okostij, množino najraznovrstnejega orožja: pušek, bajonetov, sulic, krogelj za topove, bobnov in gumbov z napisom raznih francoskih polkov. Vse te reči so popisali na zapisnik in poslali vojnemu poveljstvu v Vilno. — Ruska vlada baje nabira gradivo za iztiranje grofa Tolstega iz Rusije. Vladi ni prav, da zagovarja svobodo vere in v svojih spisih ostro obsoja vsako vladino nasilstvo. Posebno je vladi nepovoljen spis o preganjanju kristjanov, ki ga je priobčil v nekem angleškem listu, v katerem opisuje, kako se preganjajo v Rusiji nepriznane krščanske sekte. — V Petrogradu upajo, da se bode sedaj, ko se je povrnil car v svoje prestolno mesto, energično poprijela vlada turškega egiptskega vprašanja. Ruski listi zahtevajo, da Rusija glede Turške ostane v sporazumu z drugimi velevlastmi. Ta sporazum pa se ne sme omejiti le na to, da daje Turški platonske svete, kojih tako in tako ne poslušajo, ali pa jo samo prijateljsko opominja na izvršitev preosnov, na katere že čaka Evropa skoro 50 let.

Pouk v ruščini v Berlinu. — Na berolinskem vseučilišču, in sicer v oddelek za orijentalne jezike, javilo se je toliko slušateljev ruskega jezika, da je bilo treba otvoriti tretjo paralelko za pouk ruščine. In mi v Avstriji, zlasti mi Slovenci? Mladina, uči se temu jeziku sijajne prihodnosti

Narodno gospodarstvo.

Izšolani ekonom g. Ant. Gerbec na Dobrem v Brdih nam naznanja, da se mu je izborna sponeslo proti jabolčni krnavi uši to-le sredstvo: Napravil je zmes iz pol vode in pol petroleja; to je dobro premešal. Drevo treba poprej dobro očistiti, potem pa skrbno namazati ga z mehkim čopičem, da pride tekočina v sleherno špranjo. Ako ni dovolj enkrat, treba namazati zopet. Delo je priprosto, sredstvo jako po ceni in zelo uspešno; drevesu ne škodi nič. — Odgovornost za to sredstvo prepuščamo g. poročevalcu; ali poskuša lahko vsakdo.

Najokusnejše in najtežje meso dajejo prešiči, pitani z mlekom. Poleg mleka so različna žita, kakor koruza, ječmen in oves, najboljša piča.

Kako zabraniti, da sadje ne zvene prehitro. — Posebno prezgodaj potrgano sadje kaj rado pusto zvene. Ako hočemo, da bodo n. pr. jabolka prav lepa, navela do spomladi, jih moramo zaviti v papir in shraniti jih na subem, kjer bi sicer v papir nezavita, če tudi zdrava, močno zvenela. Papir posrkava iz sadja puhtečo vlogo in ob enem zabranjuje preveliko izpuhtevanje. Sredstvo je lahko.

Kuretnino zdravo ohraniti. priporoča se posebno za zimski čas, ko je kuretnina večidel zaprta, kurnik pridno snažiti, nesnago redno odpravljati, in v ta namen priporoča se kurnik, bodisi lesen ali zidan, večkrat z apnom beliti; ako se pa beljenju dodá še nekoliko karbolske kisline, pomaga pa belenje še posebno dobro, da se odpravi kuram škodljivi mrčes, ne da bi to kuretnini kaj škodovalo.

Sir varovati plesnobe. — Živo apno se ugasi toliko, da rezpade ter se preseje na tankem situ. S to drobno stupo se izdelan surov hleb od zunaj potrese. Apno pospešuje godenje pri siru in zadržuje, da se črvi dolgo ne zaredé v njem, plesnobo pa popolnoma zabrani, ne da bi sirovo ukusnost kaj kvarilo.

Prisedil M. I.

Raznoterosti.

* **Število časopisov na leto.** — Naše čitatelje bo gotovo zanimalo, koliko se izdaja na leto časopisov po celem svetu. Statistika nam pove, da okoli 12.000.000.000 števil. Da si boljše predstavimo, pomniti je treba, da bi se s tem opapirjem moglo pokriti 30.000 štirj. km. Težina za to potrebnega papirja znaša 781.242 ton. Ako bi celo naklado tiskal samo jeden stroj ter vsako uro dotiskal jeden časopis, potreboval bi 333 let, da bi zgotovil vse. Višina teh listov, ako bi vse zložili na jeden kup, bi dosegla 80.000 m. Ako vzamemo, da pojedini človek čita časopise samo 5 minut na dan, trebalo bi celo človeštvo na zemlji 100.000 let, da prečita vse te liste.

* **Predsedniki ameriških zjedinjenih držav.** — Od 4. marca 1789., ko je nesmrtni George Washington zasedel kot prvi predsednik prestol zjedinjenih držav v Severni Ameriki, je bilo do danes 24 predsednikov v 18 perijodah, in sicer: Washington 1789.-1897., Adams 1717.-1801., Jefferson 1801.-1809., Madison 1809.-17., Monrve 1817.-35., Adams 1825.-29., Jackson 1829.-37., Van Buren 1837.-41., Harrison 1841.-41., Tyler 1841.-45., Polk 1816-49., Taylor 1849.-50., Fillmore 1850.-53., Pierce 1853.-57., Buchanan 1857.-61., Lincoln 1861.-65., Johnson 1865.-69., Grant 1869.-77., Hayes 1877.-81., Garfield 1881.-81., Arthur 1881.-85., Cleveland 1885.-89., Harrison 1889.-93., Cleveland 1893.-97., od 4. marca 1897. pa bode predsednik Mac Kinley. Iz teh števk se vidi, da je 8 predsednikov bilo dvakrat izvoljenih, ker vladna doba traja 4 leta. Za časa predsedništva so umrli štirje, Karrison in Talyer naravne smrti, Sincoln in Garfield pa po morilčevi roki. Odkar obstoji unija, so bile volitve trikrat posebno zanimive: l. 1825.

izvolitev Adamsa, ker ni nobeden kandidat dobil večine in je kongres volil kandidata manjšine; l. 1877. ko je iznašala razlika med republikancem Hayesom in demokratom Tildenom samo za 1 glas, in pa letos, ko se je vodila tako dolgotrajna in huda borba.

* **Uzora kneza Nikola črnogorskega.** — Nemški časnikar pl. Roden je bil nedavno, pred poroko princeze Jelene, na Cetinju. V listu „Berliner Nachrichten“ poroča Roden med ostalim, da je vprašal kneza Nikola, kako misli o našem cesarju. „Cesar je moj prijatelj“, je odgovoril knez. „V moji sobi najdete slike cesarja avstrijskega in ruskega carja. Jeden je najmočnejši, drugi največjekožušnji vladar. Ona dva sta moja uzora ter mi ostaneta to“.

* **Hiša na 25 nadstropij.** — V New-Yorku dogotavljajo sedaj hišo, ki bode po svoji visokosti spadala med najviše zgradbe sveta. Hišo gradi milijonar Havemeyer. Zgradba bode iz železa in kamenja. Razven dvostruke pivnice in pritličja, da bode imela ta hiša še celih petindvajset nadstropij za stanovanja. Poslopje bode 104 metre visoko.

* **Bankovci po 10 kron.** — Posl. Menger je omenil v jedni poslednjih sej proračunske komisije, da v raznih deželah, sosebno po industrijalnih krajih, primanjkuje bankovcev po 5 gld. Priporočil je, da naj bi se pomnožilo število takih papirjev in da bi se izdali srebrni komadi po 5 kron. Finančni minister Bilinski je izjavil, sklicevaje se na to, kar je rekel že v parlamentu, da name-rujeti vladi izročiti banki 80 do 90 milijonov v zlatu ter izdati bankovce po 10 kron.

Nekoliko pravil dopisnikom.

„Soča“ in „Primorec“ imata veliko poročevalcev in dopisnikov, ali le malo je takih, ki bi pisali lep, pravičen jezik. Tudi taki, ki pišejo precej lep jezik, delajo nehoté pogreške, katere je prav lahko odpraviti. Da bi nekoliko odpravili take nedostatkosti, bomo podajali kakor prilika nanese, nekaj zgledov, kakó dopisniki greše in kakó bi morali pisati, da bi bilo pravilno.

Za danes prvi zgled.

v, na = iz, z, s.

Dopisniki pišejo često svoje dopise: iz Gorice, iz Trsta, iz Ljubljane, iz Tolmina, iz Bolca, iz Kanala itd.

Ali često pišejo tudi: iz Dunaja, iz Gorenjskega, iz Kranjskega, iz Štajerskega, iz Bolskega, iz Kanalskega, iz Krasa itd.

Prvi zgledi so pravilni, drugi pa napačni. Zakaj?

„Iz“ pišemo le pri onih krajevnih imenih, ki se drugače vežejo s predlogom v; n. pr.: Prišel je v Gorico, v Trst, v Ljubljano itd., a prišel je iz Gorice, iz Trsta itd.

V drugem slučaju pa govorimo: Prišel je na Dunaj, na Gorenjsko, na Kranjsko, na Štajersko itd., — a piše nam potem: z Dunaja, z Gorenjskega, s Kranjskega, s Štajerskega.

Torej: kjer pridemo v kak kraj, pišemo iz istega, pridemo pa na kako mesto, potem pišemo z . . .

Za danes naj si vsakdo zapomni to pravilo, pa ne bo nikdar več grešil.

Mlad, dobro izučen organist

ki je že več časa opravljal službo organista, išče službo. — Več pove upravnistvo „Soče“.

Književnost.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje izide za praznike v naši tiskarni Poleg navadne koledarske vsebine bo obsegal točen imenik vsega ljudskega šolstva na Slovenskem. — Cena: lično v platno vezan gld. 1.40, z zlato obrezo gld. 1.50, v usnje vezan gld. 1.70, z zlato obrezo gld. 1.80. — Ustreženo nam je, ako se oglašé naročniki že naprej z nakaznico.

Oglašé se računajo 8 gld. za stran. Kdor se želi oglašiti kaj v tem koledarju, naj se požuri.

Nov list v Ljubljani. — V nedeljo smo dobili prvo številko novega „neodvisnega slovenskega krščanskosocialnega glasila“, ki se imenuje „Slovenski List“. Izhajal bo vsako soboto v obliki ljubljanskih dnevnikov; cena 4 gld. na leto, do konca t. l. pa 60 kr. Lastnik lista je dr. Vinko Gregorič, urednik pa znani književnik Anton Trstenjak; tiska se pri Blasniku.

Listu bo naloga v prvi vrsti, zastopati nižje in najnižje sloje naroda, ki so tlačeni in uživajo najmanj državljskih pravic. Ako bodo enkrat močni vsi sloji naroda, bo močan ves narod. Do tega namena pa boče priti list po neodvisni poti krščanskega socializma. — Listu je namen: združevati in vabiti k neobhodno potrebnim slogi. V političnem programu ima „Združeno Slovenijo“, v državnem zboru dunajskem zahteva pa — jugoslovanski klub. — V političnih rečeh se list ne bo upogibal nobenemu povelju ali samovolji poedincev.

Vse to so prav lepe besede. Ali bodo besedam sledila tudi dejanja, pokaže prihodnost! In po dejanjih bomo sodili novi list in stranko, katero boče zastopati. Le toliko rečemo, da novi list si pridobi simpatije vseh zavednih Slovencev na Goriškem, ako bo resno vršil postavljeno si nalogo.

Že prva številka ima veliko dopisov od raznih stranij Slovenije. Z Goriškega sta kar dva dopisa. Od vseh stranij so radostno pozdravili novo glasilo. — Mi se pa nočemo prenačljiti s sodbo, marveč počakamo, da vidimo list in stranko pri pozitivnem delu.

„Koledar za goriško nadškofijo“ izide tudi za praznike. Obsegal bo nad 200 stranij in bo veljal s poštnino vred ali v Gorici na dom prinešen le 50 kr. — Za oglase je še čas do konca t. m.

„Kapitanova hči“. — Ruski spisal A. S. Puškin, poslovenil Semen Semenovič (psevdonim slovenskega gimn. sedmošolca). — „Slovanska knjižnica“, snopiča 55.-56., je prinesla ta sloveči roman slavnega Rusa; tudi nemška kritika je izrekla, da ta roman spada med najlepše v svetovni književnosti. — In res, pisan je takó zanimivo, vendar vseskozi takó naravno, da je človeku težko odložiti knjigo, predno je ni prečital do konca. — Roman sam obsega 167 gosto tiskanih stranij; potem sledi še obsiren životopis slavnega Puškina. — Naročniki so dobili ta roman le za 30. kr., dočim velja v razprodaji 36 kr., kar je tudi zelo nizka cena za naše slovenske razmere.

„Bogoslovje Danteova velespejva“. „La Divina Commedia“. Prisedil fra. I. Ivančić. Na Sušaku, „narodna tiskarna“ G. Kraljeta. Velika 8°. 136 str. Cena 1 gld. Pisatelj te monografije, redovnik na Trsatu, izdaja bogoslovni mesečnik pod naslovom „Dušobrižnik“, ter je prilagal vsakemu listu po polo tega svojega dela o Dante-jevi nedosežni pesmi. Sedaj je izdal to delo kot posebno knjigo, ki zasluži na vsak način pohvale in priporočila.

Iz Sarajeva smo prejeli krasno zbirko izvornih poezij, katere je spel od l. 1890.-1894. v jugoslovanski književnosti dobro znani Safvet beg Redžepasić-Bašagić (Mirza Safvet.) Zbirki je naslov: Trofanda iz hercegovske dubrave. — Pesnik je Mohamedanec, t. j. turške vere; zato so za nas toliko zanimivejše, originalnejše. — Na čelo pesnim je postavil turško poslovice: „Hubbul vatani minel iman“ (Ljubezen do domovine je združena z vero). In res opeva mladi pesnik svojo kršno Hercegovino milo in srčno, zanosno in oduševljeno. — Veliko pesmij je ljubavne vsebine, ki so prošinjene tajinstvenim orientalskim duhom; nam zapadnjakom silno pluje bujna fantazija, ko čitamo njegove pesmi. Dá, to je poezija — poezija!

Kdor bi rad kupil te poezije nadepolnega mohamedaniskega Slovana, dobi jih v naši tiskarni za 80 kr.

„Bosanska pošta“. — V Sarajevu je začel izhajati 15. t. m. zopet nov list pod gornjim naslovom. Izdaja ga izdajateljstvo nemške „Bosnische Post“, katera izhaja vsak dan pod uredništvom Slovenca Selaka. „Bosanska pošta“ izhaja trikrat na teden in stane 8 gld. na leto, do konca t. l. 1 gld.

Že v prvi številki pohvalno omenja slovensko književnost, posebno pa še našo „Slovansko knjižnico“, o kateri piše:

Osobiti spomen zasluži „Slovanska knjižnica“, što je u slovenskoj Gorici izdaje Andrija Gabršček. Ova „knjižnica“ donosi u prvom redu izvršne slovenske pripovijedače i pjesnike, a uz njih dobre prijepode prvih pisaca iz sviju slavenskih književnosti. Nalazimo tude pisce poljske, ruske i česke, pak i hrvatske, premda mislimo, da radi srodnosti jezika nije trebalo ove potonje prevoditi. U ostalom Gabrščekova „Slovanska knjižnica“ ispunjuje sasvijem svoju zadaću, te joj želimo, da na tom putu dugo ustraje, upoznavajući slovenski narod sa njegovim prvim piscema i sa pripovijedacima ostalih slavenskih naroda.

Loterijske številke.

14. novembra:				
Gradec	12	23	73	85
Dunaj	24	59	72	31
18. novembra:				
Brno	12	41	73	71
Inomost	69	85	73	88
21. novembra:				
Trst	3	58	9	31

Tržne cene.

		za 100 kilov	
Kava:	Santos	gld. 132—	do 140—
	Sandomingo	160—	—
	Java	160—	164—
	Cejlon	185—	—
	Moka	192—	—
Sladkor		36 ¹ / ₂	36—
Špeh		52—	56—
Petrolj	v sodu	18 ³ / ₄	—
	v zaboju	6-10	—
Maslo	surovo	64—	66—
	kuhano	81—	82—
Moka: (Majdičeva):			
št. 0 gld.	15-45,	št. 1 gld.	14-95,
št. 2 gld.	14-45,	št. 3 gld.	13-85,
št. 4 gld.	13—,	št. 5 gld.	12-45,
št. 6 gld.	11-45,	št. 7 gld.	9-45
Ogerska:			
št. 0 gld.	13-40,	št. 1 gld.	12-90,
št. 2 gld.	12-50,	št. 3 gld.	11-70,
št. 4 gld.	11-70,	št. 5 gld.	11-20,
št. 6 gld.	9-90,	št. 7 gld.	8-50
Otrobi	debele	gld. 4-50	do 4-70
	drobne	4-50	—
Turšica	navadna	5-40	6-40
Oves		6-50	7.—

Zahvala in priporočilo.

Podpisani Ivan Della Schiava, ki sem imel štiri leta trgovino in gostilno v Rihembergu, dovoljujem si tem potom naznaniti vsem svojim čč. gg. znancem, prijateljem, odjemnikom in gostom sploh, da koncem tega leta se preselim v **Šveto pri Komnu**, kjer bom tudi imel trgovino in gostilno.

Pri tej priliki prav iskreno zahvaljujem vse slavno občinstvo, katero me je doslej dobrohotno podpiralo v mojih trgovskih podjetjih, s prošnjo, da bi me ohranili tudi z naprej v prijaznem spominu in da bi me, kedar bi jim prilika nanese, podpirali tudi na novem domu.

Ob enem štejem si v dolžnost, toplo priporočiti slavnemu občinstvu svojega naslednika g. **Antona Mužina**, ki je vreden vsega zaupanja in ki se bo vrlo prizadeval, vredno vršiti prevzeto nalogo.

Še posebe se pa srčno poslavljam od predragih mi Rihemberžčnov, katere bom imel vedno v hvaležnem spominu, in jim klicem iskreni: Bog Vas živi!

V Rihembergu, 22. nov. 1896.

Ivan Della Schiava.

Na hrano in stanovanje

vsprejme slovenska rodbina samostojnega gospoda ali dijaka. Več v naši tiskarni.

Dunajska borza

21. novembra 1896.

Skupni državni dolg v notah	101	gld.	35	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	„	30	„
Avstrijska zlata renta	122	„	60	„
Avstrijska kronska renta 4%	101	„	05	„
Ogerska zlata renta 4%	122	„	20	„
Ogerska kronska renta 4%	99	„	15	„
Avstro-ogerske bančne delnice	934	„	—	„
Kreditne delnice	365	„	10	„
London vista	119	„	95	„
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	„	80 ¹ / ₂	„
20 mark	11	„	76	„
20 frankov	9	„	53	„
Italijanske lire	45	„	15	„
G. kr. cekini	5	„	69	„

CENIK

mlinov „Erste Ofen-Pester Dampfmühlen“.
Via Cappuccini N. 11,
(v bivši tovarni sladkorja).

Pšenični gres N.	B	fl.	16—	v vrečah po 100 kg. brutto za netto z vrečo vred v zalogi v Gorici. Plaćilni pogoji: V roku 14 dneh 1 ¹ / ₂ % sconta 1 ¹ / ₂ % brez
„ „ „ C	„	fl.	15-60	
Pšenična moka „ 0	„	fl.	15-60	
„ „ „ 1	„	fl.	14-60	
„ „ „ 2	„	fl.	14-50	
„ „ „ 3	„	fl.	13-70	
„ „ „ 4	„	fl.	13-60	
„ „ „ 5	„	fl.	13-20	
„ „ „ 6	„	fl.	12-20	

Pšenične otrobi drobne a fl. 4-45 — debele a fl. 4-75, zob a fl. 7—, turšica ogerska fl. 5-30, domača fl. 0—, Sol, a fl. 10—

Za več ko 25 stotov (kvintalov) po sporazumljenji.

Zaloga pridelkov iz Monastera.

Riž mutico Ia a fl. 24 za 100 kg.

„ „ IIa „ „ 22 „ „ „

„ „ IIIa „ „ 19 „ „ „

in ceneje vrste od drugih tovarn.

Vino za domačo rabo v sodčkih po 56 litrov:

po 16, 18, 20 in 24 kr. liter.

Vse brez zaveze.

Za mlekarje in gospodarje!

Tvrška G. Ferd. Resberg v Gorici je spravila v trgovino novo vrst moka za rejenje živine, katero uporabljajo že v planinskih deželah vsi živinorejci in mlekarji. Ta S. 123 8—11

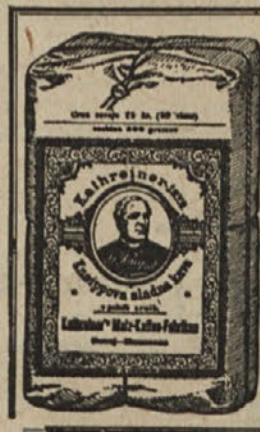
moka za pitanje

je pripoznana po c. kr. kmetijskem poskušališču v Gorici kot izborno sredstvo za rejenje in jo priporoča odjemnikom radi svoje redilne lastnosti za boljšo kakovost kravjega mleka.

Moka za pitanje se dobiva v zaznamovanih in s svincem zapečatenih žakljih od 50 kg. po 3 gld. pri tvrdki

J. Kaučič v Gorici

na Kornju ter pri tvrdki G. Ferd. Resberg v Gorici v stari cukrarni v kapucinski ulici. P. 53 7—8

Kathreiner
KNIŽIPPOVA SLAVNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edno zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom
Kathreiner

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam. Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. 32, 25—25

Pozor!

Opozarjamo sl.

občinstvo v Gorici in na deželi, da naša tiskarna ima v svoji zalogi

Krasne

posetnice

za

gospé, gospice in gospode

vseh oblik in velikostij.

Posetnice za brate Sokole

s sokolskim monogramom.

(Na zahtevo pošilja uzornik črk za posetnice)

Posebnost za razna voščila

n. pr. godove, novo leto itd.

Krasna poročna naznanila

v veliki izberi.

Trgovske zavitke

vseh kakovostij.

Trgovske račune

vseh oblik.

Trgovski papir s tiskom tvrdke.

Vabila

za

● razna društva ●

in

VSPOREDE,

razne lepake itd.

OSMRTNICE,
PRAVILA,

BROŠURE, KNJIGE

in drugo

prevzema v tisek in točno izvršuje

GORIŠKA TISKARNA

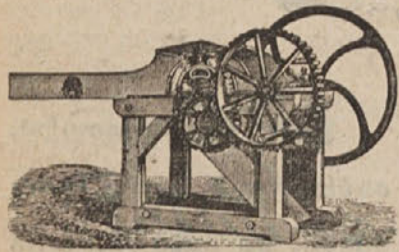
A. GABRŠČEK.

Prvi in najstareji
fotografično-umetniški zavod

Antona Jerkiča v Gorici na Travniku

(poleg nedškoflje št. 11)

prevzema vsa v fotografično stroko spadajoča dela do naravne velikosti; izdeluje fotografije na porcelan, na broše (najnovejša iznajdba), na žido, platno itd., akvarele, oljnathe slike; posnema po starih fotografijah pomanjševalno ali povečevalno na najkusejši način. Neprekos-70 livo delo jamči. Cene poštene. 26—1

Najboljše
in
ceneje
kakor
drugod

se dobivajo slamoreznice, mlatilnice, vevniki (Putzmühlen) in drugi koristni kmetijski stroji samo v edini slovenski zalogi na Goriškem pri **FRANCU BABNIK v Gorici, via Formica št. 12.** (poprej na Starem trgu). Za stroje se jamči in se zamenjajo, ako ne bi odgovarjali zahtevom. Postrežba je poštena. — Novi ceniki na zahtevanje se pošiljajo zastoj. 71—1

Rojaki! Pozor!

Gostilna „Pri petelinu“

ulica Ghega št. 7. - v Trstu - blizu j. kolodvora

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je uredil svoje gostilniške prostore tako, da more priti v nje gospod in priprosti kmet. Postreže se vsakega z dobrim jedilom in izbornim črnim ali belim naravnim vinom, in sicer po taki ceni, da se ne boji tekmovanja.

Gostilna je vedno preskrbljena z domačo posušeno in svežo presičevino, pristnim salamom, klobasami, nanoškim ovčjim in drugim sirom.

Priporoča zasebnikom in krčmarjem svojo veliko zalogo črnega in belega vipavskega vina toliko iz zaloge v Prvačini kot v Trstu. Prodaja se na drobno in debelo in razpošilja po zahtevi na vse strani stroškov prosto.

Vina so teh-le vrste: modra frankinja, berzamin, burgunder, izabela, rulandec stari in novi, belo staro in novo, rizling stari in novi itd.

Specijalitetna vina črna in bela iz l. 1892., 1893., 1894. in 1895. v steklenicah od 1 litra 80 kr., pol litra 40 kr. — Domači tropinovec se dobi tudi po naročilu v vsaki meri.

Gostilna je odprta od 7. ure zjutraj do polnoči. — Priporočaje se svojim rojakom v Trstu in na dedeli, da ga počasté s svojim obiskom pri vsaki priliki, držé se gesla „Svoji k svojim“, beleži udani

194—3 **Anton Vodopivec,** gostilničar.

Josip Črnigoy

edini slovenski stolar v Gorici v ulici dle Bosco, priporoča se rojakom v Gorici in v okolici. Izdeluje vsakovrstne nove in popravilja stare stolice. Ne boji se tekmovanja.

Prodaja

STEINFELDSKO PIVO,

vino in žganje

M. Brass, v Gorici na Kornu

8

(v bivši Reichovi hiši).

Ivan Domicelj v Korminu

na glavnem trgu v nekdanji Pallovi hiši

priporoča rojakom iz Brd svojo trgovino jedilnega blaga in domačih, zunanjih pridelkov, n. pr. sladkor, kavo, riž, olje, moko in druge reči, dalje petrolij ter raznovrstne sveče za cerkve in pogrebe. 68 3

Postrežba je vestna in poštena, cene zmerne.

Radi dobička na sadju in vinu!

STISKALNICE za sadni mošt za vino iz grozdja

z vedno delujočim dvojnatinim pritiskalom in ravnalom tlačilne moči „Hercules“ z jamstvom največje vsposobljenosti za delo do 20% večja nego pri drugih stiskalnicah.

Mlini za sadje in grozdje

Robkači za grozdje. — Popolne moštarnice stojéce in vozne.

Stiskalnice za sok, mlini za pripravljavanje malinovca in drugih sadnih sokov.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroji za olupljevanje in rezanje sadja.

Najnovejše samodelujoče patentovane trine in cvetlične škropilnice „Syphonia“

Izdelujejo in razpošiljajo pod jamstvom

kot posebnost najnoveje, najizvrstnejše, najtrajnejše, pripoznano najbolje sestave

PH. MAYFARTH & Co.

c. kr. jedino priv.

TOVARNA KMETIJSKIH STROJEV, LIVARNA IN FUŽINA NA PAR.

Dunaj, II. Taborstrasse 76.

50 10-2 Odlikovan z 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svecinjami.

Obsežni popisi in mnogob. one priznalnice zastoj. — Zastopniki in prekupei se iščejo.

Slovanski obrtniki in trgovci.

Franjo Jakil

Tovarnar kôž v Rupi

zaloga v Gorici Raštel 9.

Lončar Alojz Černe

v Kobaridu izdeluje vsakovrstne lončene peči in modovnice za ognjišča po najnovejših uzorcih. Cene so nizke in dobro blago. Prevzame tudi stavbinske okrase po doposlanih načrtih.

ANTON OBIDIČ

čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Gostilničar Ivan Lisjak

pri „Rajhu“ št. 5. na Kornu, priporoča svojo gostilno: vino belo vipavsko in brisko, teran kraški, pivo steinfeldsko, kuhinja dobra, sobe izvrstne za prenočišče, prostorni hlevi za živino. Cene primerne.

Trgovec z vinom Anton Čoš,

v Nunski ulici, v Gorici (gostilna pri „belem zajcu“) priporoča bogato zalogo vsakovrstnega belega in črnega vina v sodčkih od 56 l. naprej, katerega ima v svoji zalogi v gledišni ulici, 20. Cene zmerne, poštena postrežba.

Fotograf A. Jerkič

na Travniku

priporoča svoj fotografični zavod zavednim Slovincem na Goriškem.

IVAN DEKLEVA

veletržec z vinom,

ima v svojih zalogah vseh vrst domačih in istrskih vin. Cene zmerne.

Pek Karol Drašček

priporoča

pekarijo v Riva Gorno 4 in podružno prodajalnico kruha v Semeniški ulici 2.

Svečar J. Kopač v Gorici

Solkanska ulica 9

priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gld. 2-45. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabjših vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gld. 1-20, 1 gld., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Trgovec z vinom Ant. Pečenko

Vrtna ulica št. 8.

priporoča v sodčkih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih vinogradov. — Cene zmerne, postrežba točna.

Za pristnost vina jamči.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 23

priporoča

svojo trgovino raznih jedilnih potrebščin. Postrežba točna.

Gostilničar Ivan Reja

priporoča svojo gostilno „pri golobu“ za vojašnico št. 7. Vino belo in črno prve vrste. Kuhinja dobra. Cene zmerne.

Usnjar Franc Bensa

v Ozki ulici 8

priporoča vsakovrstno usnje, podplate, kopita, orodje in druge potrebščine za čevljarje.

Anton Koren

Gosposka ulica 4

priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Tovarna piva Fr. Wañek

na Goriščeku

priporoča svojo zalogo goriškega piva.

Andrej Čermelj

na Kornu

priporoča svojo zalogo raznovrstnega jedilnega blaga. — Postrežba vestna.

Klobučar Anton Fon

v Semeniški ulici

priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izborn. vini.

Andrej Jakil

Tovarnar kôž v Rupi

p. Miren.

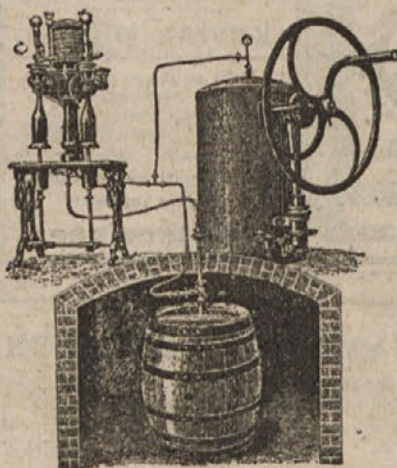
Prodajalnica na Kornu v Gorici.

Papirnica Antona Jeretiča

v Semeniški ulici in za veliko vojašnico priporoča vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško stroko, kakor peresa, svinčnike, papir, knjižice itd.

Saunig & Dekleva

glavna zaloga koles „Swift“ v ulici Fran Josipa št. 4. — Zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v nunski ulici št. 16. — Popraviljalnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.

JOS. VINDYŠ

tovarna strojev in livarna

Praha - Smichov, Vinohradská ulica št. 94.

priporoča

patentne stočilne stroje

brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem steklenic.

ZRAČNE TLAČILKE

(lastna iznajdba)

povsem nove, zboljšane sestave, kotle s pumpo, čistila za steklenice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ventili in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlitka, medenine ali železa od najmanjšega do največjega obsega.

Ceniki na zahtevo brezplačno.